

Informatiebijeenkomst norm voor Veilige mail en chatapplicaties

2023.09.13

nēn

Welkom

- Charlotte Mosies (NEN)

Code of conduct

- Tijdens de webinar staan je camera en microfoon automatisch uit
- Vragen stellen kan via de Q&A
- Mogelijkheid gestelde vragen te upvoten met duimpje
- Het webinar wordt opgenomen
- Indien je inbelt via de laptop/mobiel ipv de zoomlink kun je alleen luisteren
- De presentaties worden na afloop beschikbaar gesteld

Programma

10.00 - 10.05 uur	Welkom
10.05 - 10.10 uur	Introductie normalisatie: Toelichting rol van NEN door Charlotte Mosies
10.10 - 10.30 uur	Opdracht aan de werkgroep (kaderstelling) door Sitie Brak (Ministerie van VWS)
10.30 – 10.50 uur	Veilig mailen door Raad van State door Wim Lubbers (IVO Rechtspraak)
10.50 – 11.00 uur	Ervaringen met Faexit door Niels van den Berkmortel (VZVZ)
11.00 – 11.20 uur	Proces en planning door Paul Vermeulen (NEN)
11.20 – 11.40 uur	Tijd voor overige vragen
12.00 uur	Afsluiting

Introductie normalisatie: Toelichting NEN

door Charlotte Mosies

Introductie NEN, normalisatie en normen

**NEN,
Stichting Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut**

Aangewezen door Nederlandse Staat

- Bestuur
- NEN-bureau
- 300 medewerkers
- Lid van CEN-CENELEC, ISO en IEC

Non-profit
Onafhankelijk
Faciliteert maken van afspraken

- Invloed op norm
- (Inter)nationaal netwerk
- Toegang tot nationale en internationale markten
- Nieuwe inzichten voor innovatie
- Kennisopbouw en -uitwisseling

- 26 Beleidscommissies
- 540 Normcommissies
- 170 Subcommissies
- 205 Werkgroepen
- 5000 Actieve commissieleden

Normalisatie: nationaal, Europees, internationaal

Inhoudelijke bijdrage en afstemming nationaal binnen de 'nationale normcommissie' (NC)
Hierin verschillende belanghebbende partijen.

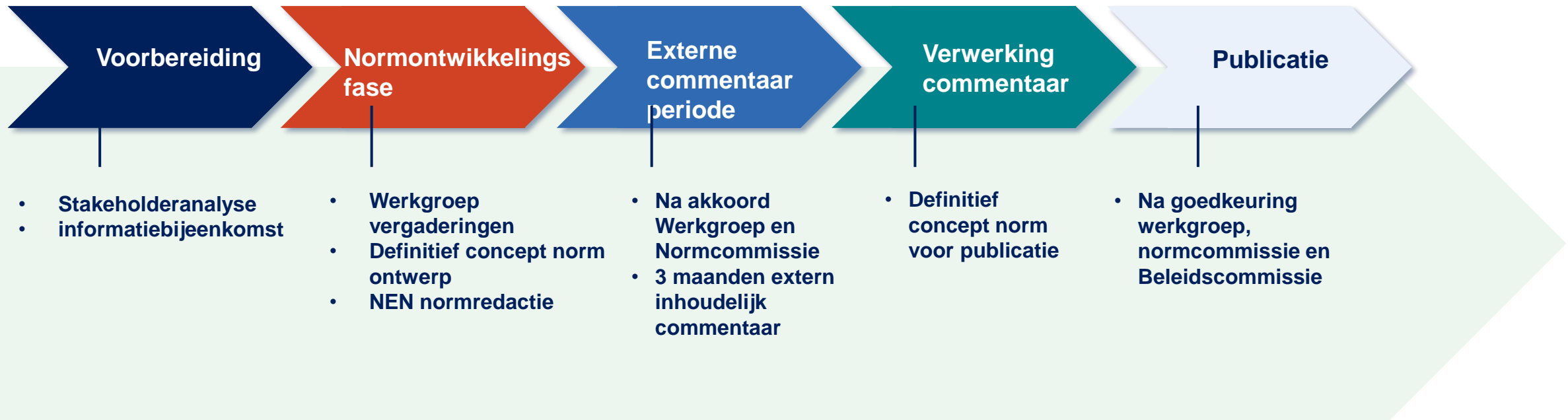
Normcommissie op 'onderwerp'
Normcommissieleden: partijen met een belang

	Normen	Andere publicaties
	Nationale normen: NEN (nummer)	NTA
	Europese normen: NEN-EN (nummer)	CWA
	Internationale normen: NEN-ISO (nummer)	IWA
	Internationaal en Europees: NEN-EN-ISO (nummer)	

- **Vrijwillige** afspraak tussen partijen over een product, dienst, methode of proces';
- Stelt eisen bijv. m.b.t. veiligheid; Het zijn geen wetten, maar 'best practices';
- Duidelijkheid voor marktpartijen
- Normen worden opgesteld door belanghebbende partijen

Tijdslijn normontwikkeling

Vraag VWS aan NEN

Ontwikkel samen met het veld een NEN-norm en certificatieschema's voor Veilige mail en chatapplicaties.

Vragen?

Herziening norm voor Veilige mail en chatapplicaties

Sitie Brak

Beleidsmedewerker Cybersecurity
in de zorg bij het Ministerie van
Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Onderwerpen

- > Historie
- > Aanleiding herziening
- > Kaderstelling
- > Wat gaat nu anders

Historie

- > Najaar 2018 start norm via NEN en Technische handreiking onder regie VWS
- > Mei 2019 NTA 7516 gepubliceerd
- > Mei 2020 NCS en technische handreiking gereed
- > Vanaf juli 2020 certificaten uitgereikt, maar verschillen in uitkomsten
- > Implementatie aan het veld gelaten (geen hulp, geen dwang).
- > Medio 2021 verklaart NEN Centraal College van Deskundigen het schema niet valide waardoor geen hertoetsing meer kon worden uitgevoerd door certificerende instanties.

Aanleiding

Interoperabiliteit,
cybercriminaliteit,
technologie,
gebruikersgemak,
Wegiz

Belang norm

Een norm betreffende veilige mail is van belang, om interoperabiliteit, veiligheid en gebruikersgemak te waarborgen. De norm 7516 wordt opgesteld met als doel om gecertificeerd veilig e-mailen en chat in te regelen

Kaderstelling voor de herziene norm

- > De NEN7516
  - Betreft het veilig uitwisselen van persoonlijke gezondheidsinformatie tussen professionals onderling en tussen professionals en personen.
  - Is van toepassing op alle vormen van berichtuitwisseling van persoonlijke gezondheidsinformatie tussen twee of meer personen met verbreding naar bijzondere persoonsgegevens.
- > Deze NEN-norm is van toepassing op alle zorgprofessionals en mogelijk andere domeinen.
- > In de NEN-werkgroep zijn alle belanghebbende partijen vertegenwoordigd.

Kaderstelling vervolg

- › Bij de uitwerking van de techniek verdient het aanbeveling om zo veel mogelijk aan te sluiten bij de internationale standaarden.
- › Om interoperabiliteit tussen de bij veilige mail betrokken IT-producten en -diensten tot stand te brengen zijn ook technische afspraken nodig. Deze dienen vastgelegd te worden binnen deze norm.
- › Voor generieke aspecten van uitwisseling dient waar relevant verwezen te worden naar normen voor deze generieke aspecten. Hierbij geldt het principe 'pas toe of leg uit'.

Kaderstelling vervolg

- › De Minister kan het gebruik van specifieke producten wettelijk verplichten. Dit kan betekenen dat vanuit de norm waar relevant verwezen dient te worden naar deze verplichte producten.
- › Eventuele vervolgstappen op basis het onderzoek naar e2e beveiliging, in het kader van de Wegiz, kunnen ook (deels) van toepassing zijn op de inzet van veilige mail

Uitgangspunten:

- › Minder vrijheden in certificatieschema
- › Testomgeving om producten te testen. Testresultaten belangrijke input voor certificerende instellingen om conformiteit vast te stellen.
- › Technische handreiking onder beheer NEN (NTA's)
- › Onderzoek wettelijk verplichten veilig mailen
- › Implementatiebegeleiding (FAEXIT)

Vragen?

ONPARTIJDIG, ONAFHANKELIJK, INTEGER
RECHTVAARDIG
DESKUNDIG, MET MENSELIJKE MAAT, DIVERS,
TOEGANKELIJK
BEREIKBAAR, BETAALBAAR, BEGRIJPELIJK

Veilig Mailen

W. (Wim) Lubbers

sr. Informatiemanager bij IVO Rechtspraak

Agenda

- Doelen vanuit de (gezamenlijke) rechtspraak
- Eisen en wensen
- ERDS
- Hoe gaan we om tot de nieuwe norm?

VAARDIG TIJDIG RECHTVAARDIG TRANSPARANT TIJDIG MAATSCHAPPELIJK TOEGANK
TIJDIG TOEGANKELIJK TOEGANKELIJK MAATSCHAPPELIJK TRANSPARANT RECHTVAARDIG

Doelen vanuit de (gezamenlijke) rechtspraak

De Raad voor de rechtspraak en de Raad van State hebben beiden Veilig Mailen geïmplementeerd en in gebruik, gebaseerd op de huidige NTA7516.

Beide rechterlijke organisaties trekken samen op om eenzelfde lijn voor de toekomst te bepalen voor Veilig Mailen als kanaal voor elektronische uitwisseling van stukken en berichten (naast de kanalen van portalen en systeemkoppelingen en fysieke kanalen).

Inmiddels is duidelijk dat de NEN, op verzoek van het ministerie van VWS, start met de herziening van de NTA 7516. Daarbij is het doel dat de Nederlands Technische Afspraak (NTA) wordt omgezet in een NEN-norm voor Veilige mail en chatapplicaties.

De rechtspraak ondersteunt dit initiatief van harte.

Tegelijkertijd is er de wens om over te stappen op de internationale standaard ERDS.

VAARDIG TIJDIG RECHTVAARDIG TRANSPARANT TIJDIG MAATSCHAPPELIJK TOEGANK
TIJDIG TOEGANKELIJK TOEGANKELIJK MAATSCHAPPELIJK TRANSPARANT RECHTVAARDIG

In de ervaring met het gebruik van NTA7516 Veilig Mailen zijn verschillende knelpunten opgetreden die oplossen kunnen met de herziene norm.

Ontvangstbewijs: Een echt bewijs van ontvangst door de ontvanger, gekoppeld aan de datum en tijd, waarbij de inhoud van het bericht en bijlagen niet kan worden ontkend, wat nu ontbreekt.

Interoperabiliteit

- Als verzender en ontvanger beiden een Veilig Mailen product van verschillende leveranciers gebruiken, gebaseerd op dezelfde standaard voor Veilig Mailen, dan moeten deze berichten zonder enige beperking kunnen worden verzonden, ontvangen of worden gelezen;
- Om zelfstandig interoperabiliteit vast te kunnen stellen op basis van de Veilig Mailen standaard, is er een onafhankelijk testplatform beschikbaar voor leveranciers van Veilig Mailen oplossingen.

Adressering: Adressering moet beter. Het is nu regelmatig niet mogelijk om 100% zeker te zijn wie de afzender is, doordat afzenderadressen door de Veilig Mailen oplossing van de leverancier van de verzender worden vervangen, bijvoorbeeld door noreply-adressen.

Authenticatie: Authenticatie vindt nu plaats op persoonsniveau als gebruik gemaakt wordt van MFA-oplossingen. Dat is begrijpelijk maar vanuit gebruikersperspectief heel onwenselijk. Veel organisaties gebruiken geen eigen Veilig Mailen oplossing en maken gebruik van functionele mailboxen (dus gedeelde mailboxen).

Vanwege de onzekerheden die er bestaan bij toepassing van de NTA 7516 en vanwege beperkingen van de scope van de NTA 7516 (alleen in Nederland) is de wens om in de toekomst over te stappen op de internationale standaard ERDS.

Waarbij ook de mogelijkheid wordt opgehouden om op termijn door te groeien naar de gekwalificeerde versie van deze standaard, namelijk ERDS.

VAARDIG TIJDIG RECHTVAARDIG TRANSPARANT TIJDIG MAATSCHAPPELIJK TOEGANKELIJK
TIJDIG TOEGANKELIJK TOEGANKELIJK MAATSCHAPPELIJK TRANSPARANT RECHTVAARDIG

Totdat de nieuwe norm actief wordt blijft veilig mailverkeer met de Rechtspraak mogelijk via de Veilig Mailen-aanbieders die op 14 mei 2022 NTA 7516-gecertificeerd én technisch gekoppeld waren met (de Veilig Mailen-aanbieder van) de Rechtspraak. Ook blijft veilig mailverkeer mogelijk via aanbieders die ERDS zijn gecertificeerd en interoperabel zijn met den aanbieder van de Rechtspraak.

Tegelijkertijd wil de Rechtspraak er voor zorgen dat het nieuwe toetreders wordt toegestaan om veilig te mailen met (de Veilig Mailen-aanbieder van) de Rechtspraak. De voorwaarden die daaraan worden gesteld zijn dat de organisaties of leveranciers die veilig willen mailen met de Rechtspraak werken conform de afspraken zoals beschreven in de NTA7516: Veilig mailen met NTA 7516 (nen.nl) en publiceren op welke wijze daaraan wordt voldaan (“zelfverklaring” of “practice statement”).

Daarnaast zal deze toetreders interoperabiliteit moeten realiseren en aantonen middels een testbericht met de (veilige mailaanbieder) van de Rechtspraak conform de eerder genoemde afspraken. Meer informatie vindt u op [Rechtstreeks Veilig Mailen - Raad van State](#)

Vragen?

Faexit

Een project van:

RSO
Nederland

VZVZ.

ZN
Zorgverzekeraars
Nederland

Niels van den Berkmortel – van den Hurk

Technisch coördinator

Faexit

Missie: Op weg naar een faxloze zorg

Faexit

Integraal Zorgakkoord

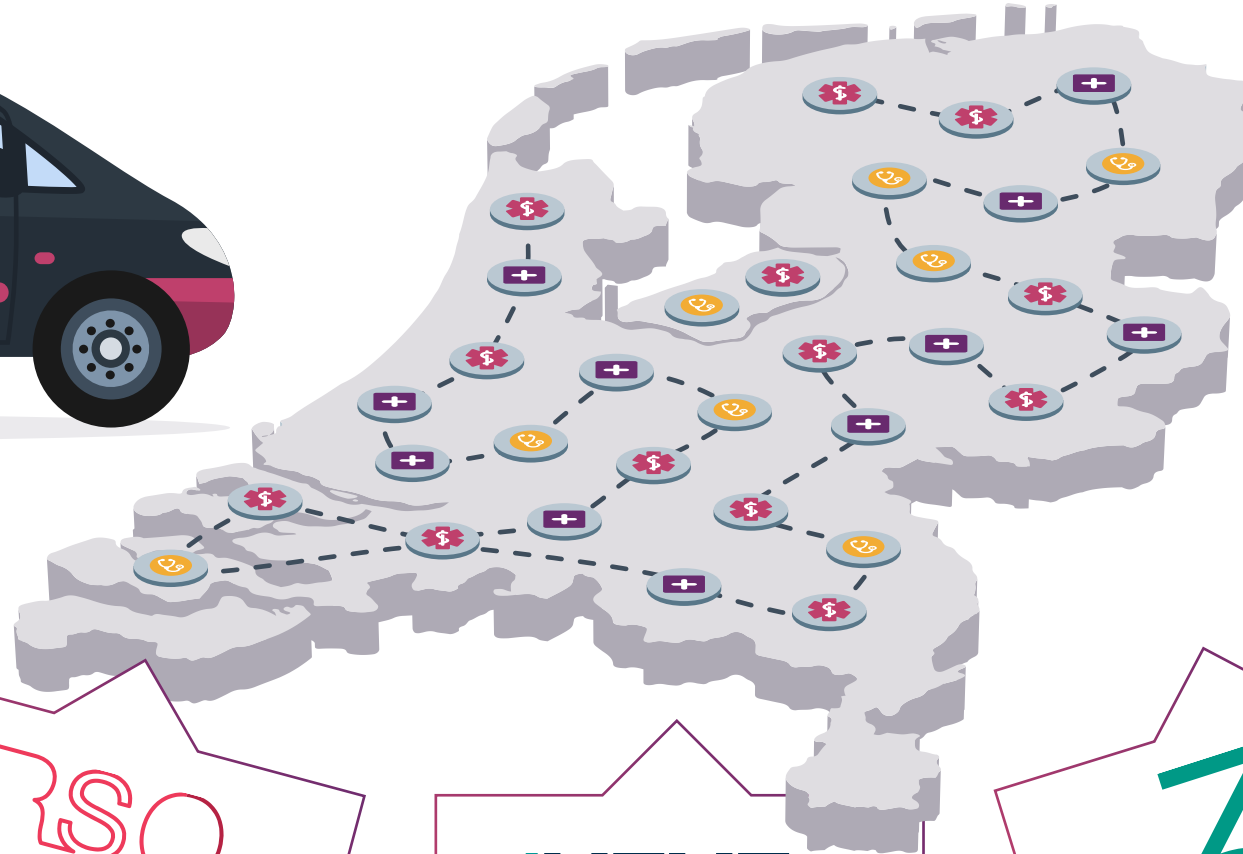
Onderdeel 1. Digitalisering en gegevensuitwisseling

'In 2024 is het faxgebruik van de zorginstellingen met 90% gereduceerd en in 2025 kan volledig afscheid worden genomen van het gebruik van de fax voor communicatie in de zorg.'

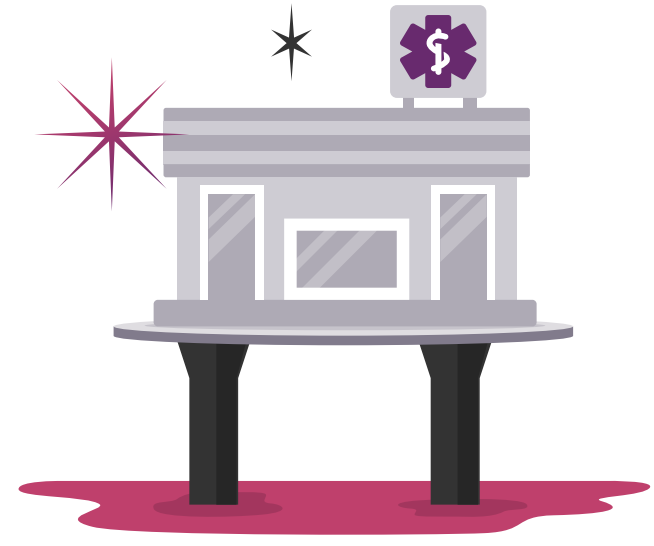
*De zorgaanbieders worden hierbij ondersteund door het programma **Faexit**, dat wordt bekostigd door de Zorgverzekeraars Nederland.'*

(Bron: 2. Afspraken - D.d. Toestemming voor het delen van gegevens en privacy)

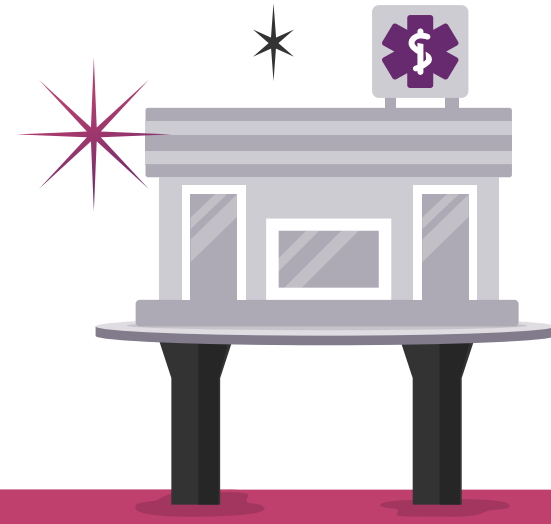
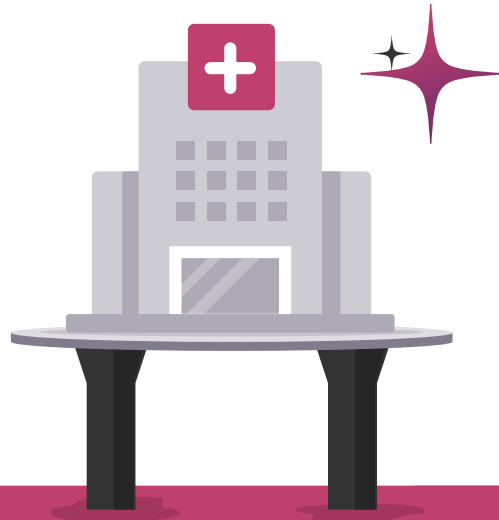
Project in opdracht van

Olievlek werking

Olievlek werking

Veilige e-mail als digitale basis

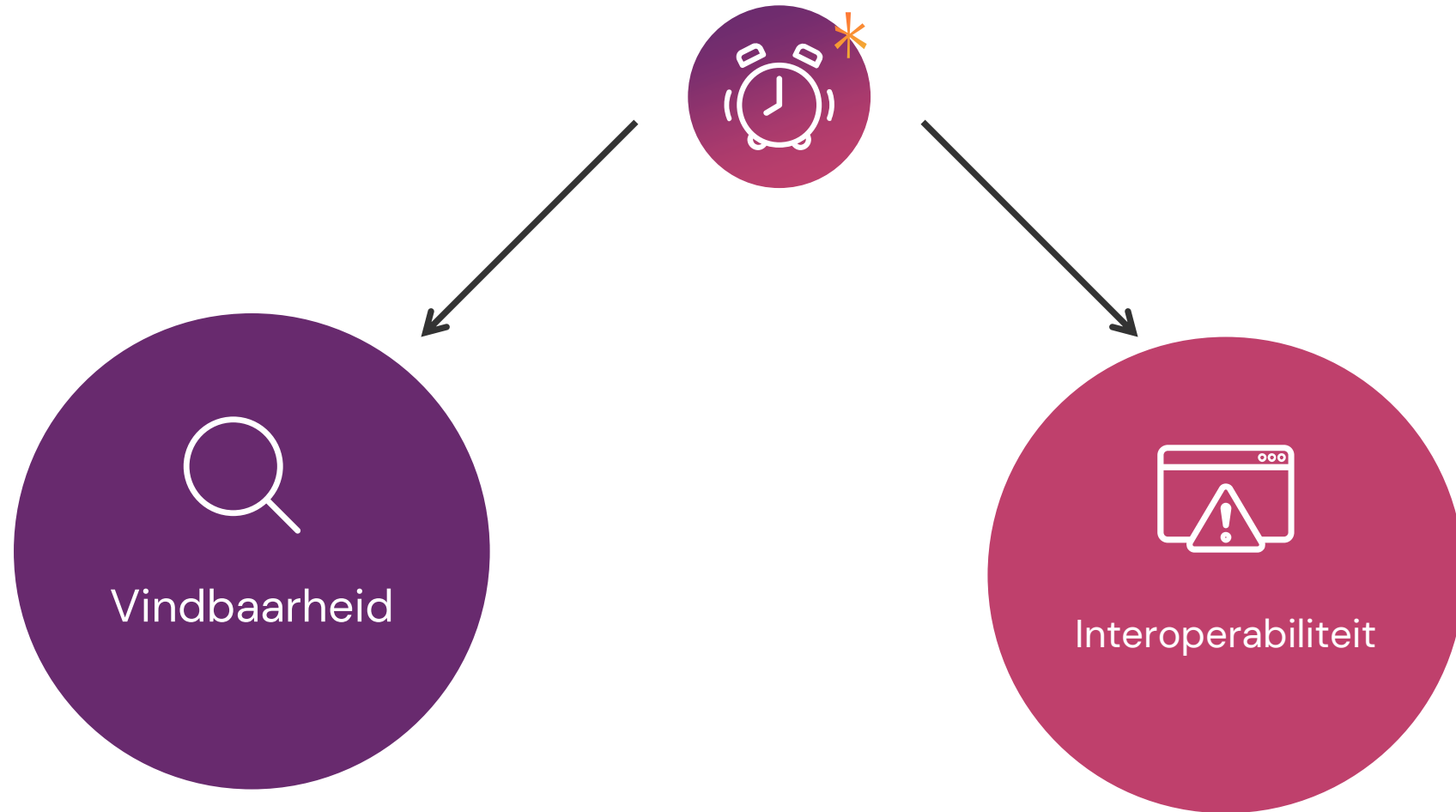

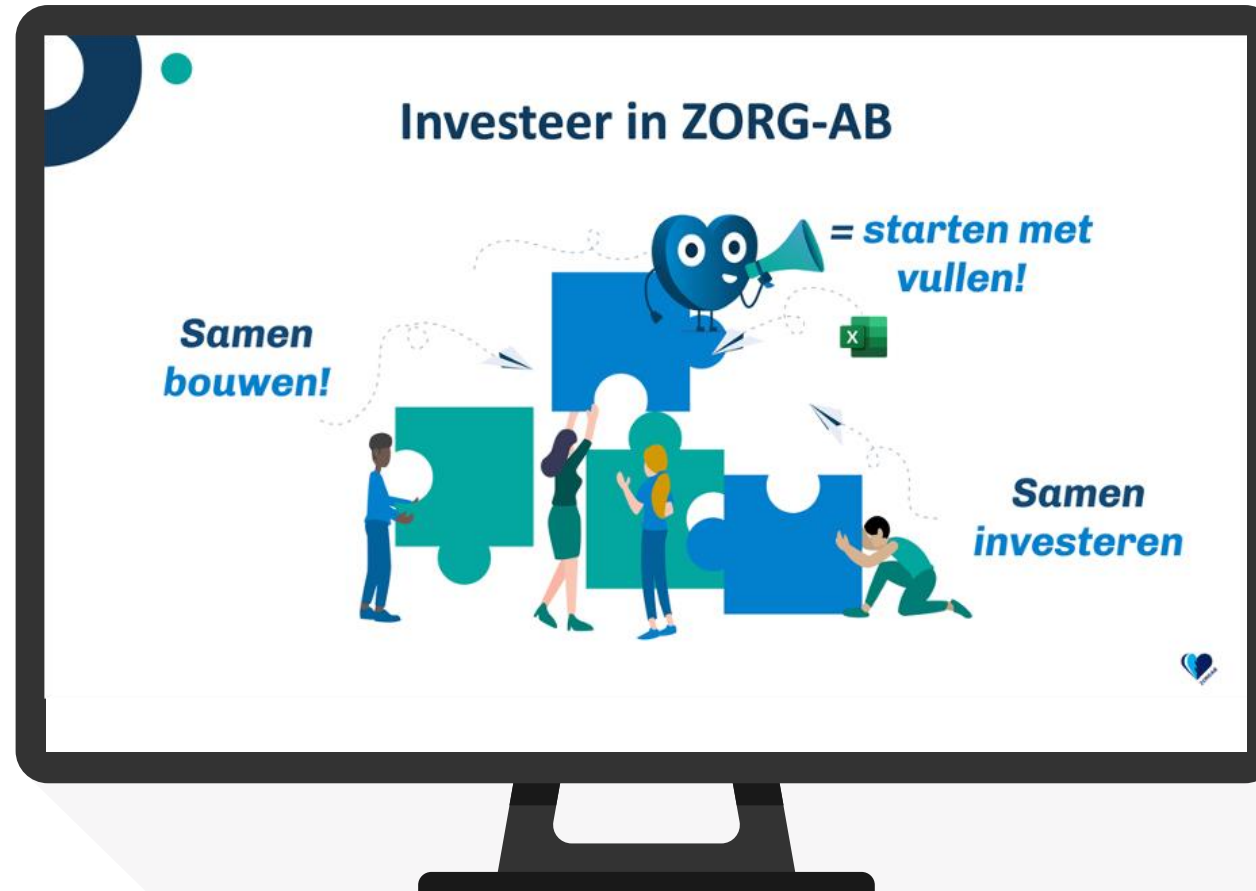
Bottlenecks gebruik veilige e-mail

Bottlenecks

Vindbaarheid

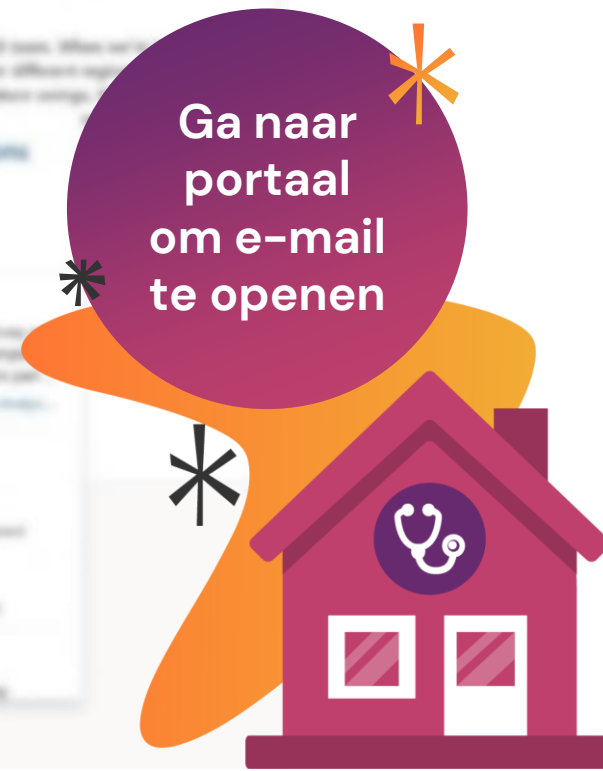
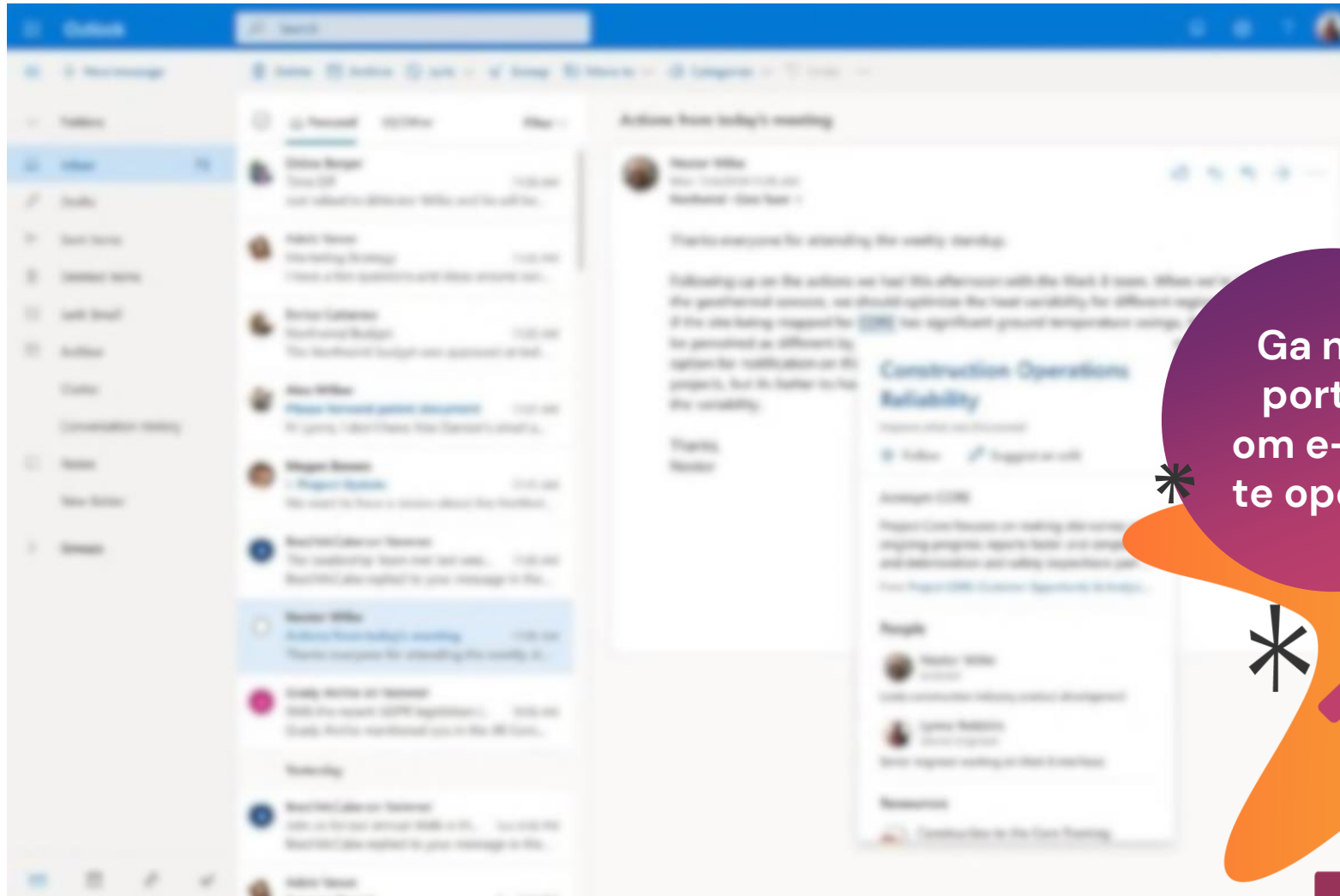
Praktijkervaringen

1 Praktijkvoorbeeld Ziekenhuizen

2 Praktijkvoorbeeld Huisartsen

3 Praktijkvoorbeeld Apotheken

2FA
Functionele bottleneck

4 Praktijkvoorbeeld VVT

Oproep

Een faxloze zorg

www.faexit.nl

Faexit

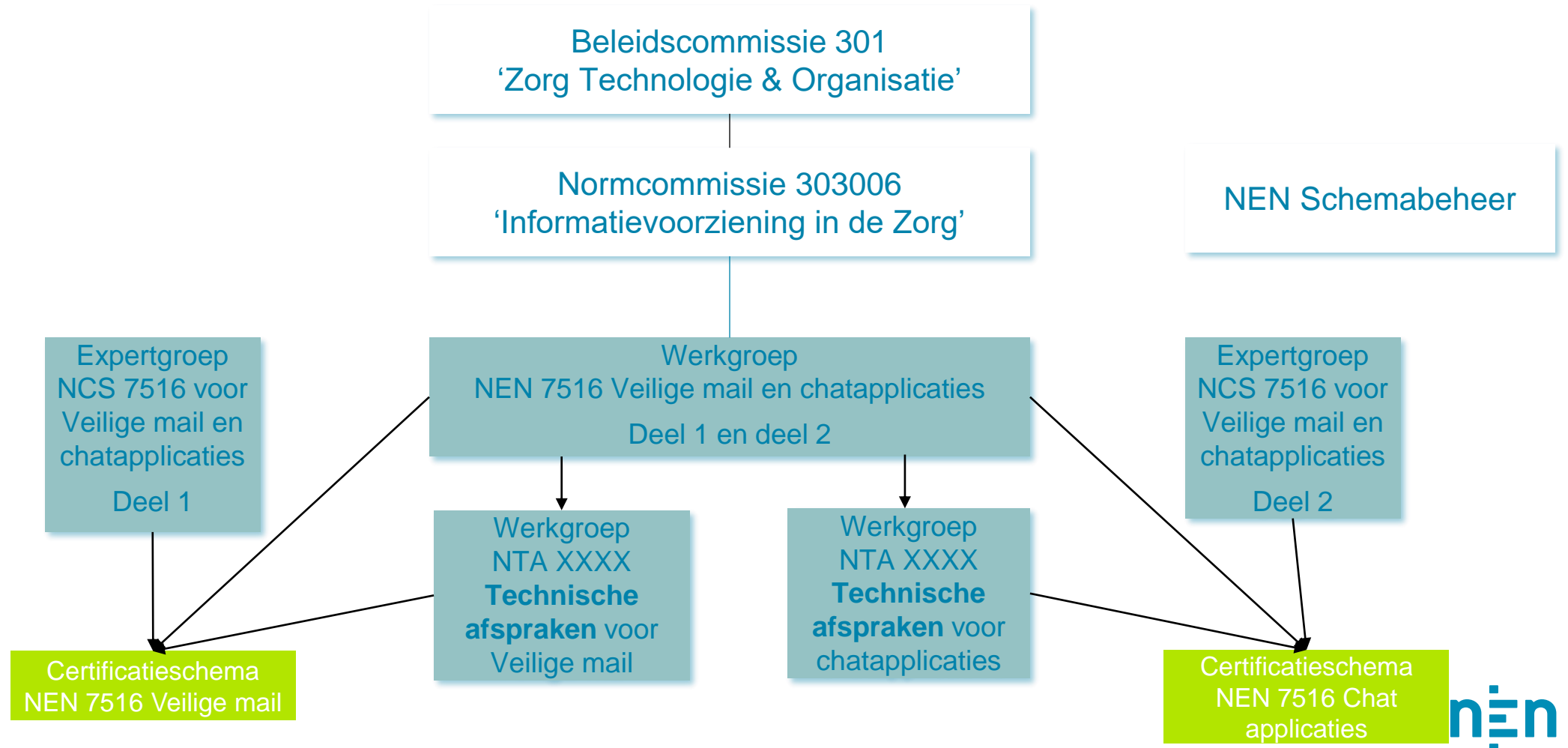
Vragen?

Praktische zaken

Paul Vermeulen
Consultant NEN

Organisatiestructuur ontwikkeling normen

Tijdslijn normontwikkeling

Rollen en verantwoordelijkheden

- Onafhankelijke voorzitter
  - Trekker van inhoud en dynamiek werkgroep
  - Neutrale positie
  - Creëren draagvlak
- Werkgroep
  - Actieve bijdrage aan discussies
  - Indienen commentaren
  - Bepaalt inhoud norm
  - Afstemming met achterban
- Schrijfgroep
  - Geselecteerd op deskundigheid & expertise
  - Schrijven van de norm
  - Doet tekstvoorstellen
  - Verwerkt commentaar
- Normcommissie
  - Goedkeuring inhoud van de norm
  - Borgt samenhang andere (EGIZ) normen
- Secretariaat NEN
  - Onafhankelijke procesbegeleiding
  - Borgen transparantie en besluitvorming
  - Normtechnisch advies & ondersteuning

Werkgroep van start: medio november

Werkgroepbijeenkomsten zullen worden gepland 1 maal per 6 weken.

Eerste bijeenkomst in het teken van:

- De installatie van de voorzitter.
- Kennismaken met elkaar en de NEN procedure.
- Welke stakeholders missen we nog aan tafel?
- Een toelichting op normenkader door VWS.

Veel gestelde vraag:

Hoeveel tijd kost me deelname aan een werkgroep?

- Voorbereidingstijd voor de werkgroepbijeenkomst (documenten doorlezen en commentaar schrijven).
- Deelname aan werkgroepbijeenkomst (+/- 2 uur per bijeenkomst).
- Eventueel reistijd naar Delft (maar ook hybride/online).
- Normschrijvers zullen meer tijd moeten reserveren bij deelname.

Meedoen?

Heeft u interesse om deel te nemen aan de werkgroep “NEN 7516 Veilige mail en chatapplicaties”?

U ontvangt na dit webinar een e-mail met naast de opname van dit webinar en pdf versies van de gegeven presentaties, ook een deelnameformulier. U krijgt na het invullen en retourneren van dit formulier nadere informatie toegestuurd.

Er zijn geen kosten verbonden voor deelname aan deze werkgroep. De deadline voor aanmelden is **uiterlijk 15 oktober 2023**

Vragen?

Bedankt voor het deelnemen!

Voor meer informatie over dit onderwerp, neem dan contact op met Charlotte Mosies of Paul Vermeulen

- Charlotte.mosies@nen.nl
- Paul.vermeulen@nen.nl

nēn

**De waarde
van normen**